

UCHWAŁA NR
RADY GMINY ŻARY

z dnia 2024 r.

w sprawie ustanowienia pomników przyrody

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 1 i art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 609 z póź. zm.) oraz art. 44 ust. 1 i 2, art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1336 z póź. zm.) Rada Gminy Żary uchwała co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się pomnikami przyrody na terenie Gminy Żary następujące drzewa z gatunku:

- 1) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 456 cm, o nazwie "Strażnik kopalni", znajdujący się na działce nr 533 obręb Łaz;
- 2) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 379 cm, o nazwie "Dąb przy zameczku", znajdujący się na działce nr 551 obręb Łaz;
- 3) buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*) o obwodzie pnia 364 cm, o nazwie "Buk w dolinie", znajdujący się na działce nr 558 obręb Łaz;
- 4) buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*) o obwodzie pnia 362 cm, o nazwie "Kuba", znajdujący się na działce nr 572 obręb Łaz;
- 5) buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*) o obwodzie pnia 499 cm, o nazwie "Michał", znajdujący się na działce nr 572 obręb Łaz;
- 6) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 397 cm, o nazwie "Dąb przy bruku", znajdujący się na działce nr 555 obręb Łaz;
- 7) buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*) o obwodzie pnia 394 cm, o nazwie "Granicznik", znajdujący się na działce nr 532 obręb Łaz;
- 8) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 368 cm, o nazwie "Dąb Zbyszek", znajdujący się na działce nr 232 obręb Olszyniec;

2. Szczegółowe położenie, wymiary oraz opis pomników przyrody, o których mowa w ust. 1, określa załącznik do uchwały.

§ 2. Szczególnym celem ochrony drzew opisanych w §1 ust. 1 jest zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec środowiska naturalnego.

§ 3. W ramach ochrony czynnej, w stosunku do pomników przyrody, o których mowa w §1, ustala się możliwość dokonywania zabiegów pielęgnacyjnych i zabezpieczających w celu utrzymania właściwego stanu pomników i realizacji celów jego ochrony.

§ 4. W stosunku do pomników przyrody, o których mowa w §1 wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 3) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 4) umieszczania tablic reklamowych.

§ 5. Nadzór nad pomnikami przyrody sprawuje Wójt Gminy Żary.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żary.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Żary
z dnia 2024 r.

Lp.	Gatunek oraz Nazwa	Obwód na wysokości 130 cm [cm]	Wysokość [m]	Gmina	Obręb ewidencyjny	Nr działki	Współrzędne Lokalizacji Układ-PL-1992	Opis lokalizacji
1	Dąb szypułkowy (Quercus robur) "Strażnik kopalni"	456	22	Gmina Żary	0011 Łaz	533	X – 421830,54 Y – 231065,30	Lokalizacja w granicach Obszaru Natura 2000 Las Żarski. W obrębie drzewostan sosnowy w wieku 129 lat z podrostem bukowym w wieku 64 lat.
2	Dąb szypułkowy (Quercus robur) "Dąb przy zameczku"	379	25	Gmina Żary	0011 Łaz	551	X – 423516,46 Y – 233933,18	Lokalizacja w granicach Obszaru Natura 2000 Las Żarski. W obrębie drzewostan modrzewiowo-dębowo-bukowy w wieku 43 i 62 lat.
3	buk zwyczajny (Fagus sylvatica) "Buk w dolinie"	364	27	Gmina Żary	0011 Łaz	558	X – 422124,01 Y – 232561,87	Lokalizacja w granicach Obszaru Natura 2000 Las Żarski. W obrębie drzewostan bukowy w wieku 160 i 115 lat z podrostem bukowym w wieku 50, 33 i 25 lat.
4	buk zwyczajny (Fagus sylvatica) "Kuba"	362	26	Gmina Żary	0011 Łaz	572	X – 420379,69 Y – 232942,03	Lokalizacja w granicach Obszaru Natura 2000 Las Żarski. W obrębie drzewostan bukowo-dębowy w wieku 19 i 29 lat.
5	buk zwyczajny (Fagus sylvatica) "Michał"	499	26	Gmina Żary	0011 Łaz	572	X – 420392,56 Y – 232976,26	Lokalizacja w granicach Obszaru Natura 2000 Las Żarski. W obrębie drzewostan bukowo-dębowy w wieku 19 i 29 lat.
6	Dąb szypułkowy (Quercus robur) "Dąb przy bruku"	397	24	Gmina Żary	0011 Łaz	555	X – 422335,93 Y – 233458,94	Lokalizacja w granicach Obszaru Natura 2000 Las Żarski. W obrębie drzewostan sosnowy w wieku 89 lat z podrostem bukowym i świerkowym w wieku 34 lat.
7	buk zwyczajny (Fagus sylvatica) "Granicznik"	394	24	Gmina Żary	0011 Łaz	532	X – 422246,82 Y – 230844,45	W obrębie drzewostan bukowy w wieku 84 i 129 lat.
8	Dąb szypułkowy (Quercus robur) "Dąb Zbyszek"	368	25	Gmina Żary	0018 Olszyniec	232	X – 429277,79 Y – 237033,04	2,5 km od miejscowości Kadłubia, w obrębie starej strzelnicy wojskowej. W obrębie drzewostan sosnowy w wieku 112 lat.

Uzasadnienie

Nadleśnictwo Lipinki pismem z dnia 18.06.2024r. zwróciło się za pośrednictwem Wójta Gminy Żary do Rady Gminy Żary z prośbą o podjęcie uchwały w sprawie ustanowienia na terenie Gminy Żary pomników przyrody będących drzewami. Do pisma dołączono karty ewidencyjne drzew wytypowanych do uznania za pomniki przyrody, zawierające szczegółowy opis drzew oraz ich dokładną lokalizację. Tereny na których znajdują się drzewa wnioskowane do uznania za pomniki przyrody znajdują się na obszarach leśnych zarządzanych przez Nadleśnictwo.

Aktem prawnym, regulującym cele, zasady i formy przyrody w Polsce jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 4 w. cyt. ustawy obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 6 Ustawy formami ochrony przyrody są między innymi pomniki przyrody, a ich definicja została określona w art. 40 ust. 1 Ustawy: „Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”. Kryteria uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody na podstawie art. 40 ust. 3 zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017r. poz. 2300). Zgodnie z w.w. Rozporządzeniem kryteriami uznawania drzew za pomniki przyrody są: obwód pnia nie mniejszy niż minimalny obwód pnia drzewa mierzony na wysokości 130 cm dla poszczególnych rodzajów i gatunków drzew, określony w załączniku do rozporządzenia, lub wyróżnianie się wśród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku w skali kraju, województwa lub gminy, ze względu na obwód pnia, wysokość, szerokość korony, wiek, występowanie w skupiskach, w tym w alejach lub szpalerach, pokrój lub inne cechy morfologiczne, a także inne wyjątkowe walory przyrodnicze, naukowe, kulturowe, historyczne lub krajobrazowe.

Art. 44 ust. 1 i 3a nadaje Radzie Gminy wyłączną kompetencję do ustanowienia pomnika przyrody w drodze uchwały, po uprzednim uzgodnieniu projektu takiej uchwały z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Zgodnie z ust. 2 Uchwała rady gminy, o której mowa w ust. 1, określa nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby ustalenia dotyczące jego czynnej ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1.

Biorąc pod uwagę powyższe Wójt Gminy Żary jako organ wykonawczy rozpoczął procedury zmierzające do przygotowania projektu uchwały w przedmiotowej sprawie.

Dnia 25.07.2024r. odbyła się wizja lokalna z udziałem przedstawiciela Nadleśnictwa Lipinki oraz Gminy Żary, podczas której dokonano lustracji terenowej wskazanych przez Nadleśnictwo drzew proponowanych do uznania za pomniki przyrody, podczas której potwierdzono, że wszystkie wskazane drzewa spełniają kryteria uznania za pomniki przyrody określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. ze względu na swoje duże obwody (dla obu gatunków drzew t.j. dąb szypułkowy i buk zwyczajny przekraczają one 300 cm na wysokości 130 cm). Ponadto drzewa wyróżniają się w obrębie okolicznych lasów ze względu na duży pokrój. Biorąc pod uwagę powyższe wystąpiły wszelkie przesłanki oraz zostały spełnione niezbędne ustawowe kryteria uznania wskazanych przez Nadleśnictwo drzew za pomniki przyrody.

Projekt niniejszej Uchwały został przesłany do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim pismem z dnia 25.07.2024r. znak RGS.6120.1.2024. Postanowieniem z dnia 20.08.2024r. znak WPN.623.18.2024.KA2 w.w. organ uzgodnił bez uwag przesłany projekt uchwały.

Objęcie ochroną prawną drzew na obszarze Gminy Żary ma na celu ochronę walorów przyrodniczych Gminy oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec środowiska naturalnego poprzez edukację ekologiczną wspartą o kontekst promocyjny i kulturowy.

Pomniki przyrody, wzbogacają wartość przyrodniczą, historyczną, kulturową, turystyczną i edukacyjno - ekologiczną Gminy Żary, a objęcie ich ochroną prawną pozwoli lepiej chronić pomniki od potencjalnego zniszczenia oraz podkreśli potencjał przyrodniczy Gminy, poprzez zwiększenie wolumenu gminnych pomników przyrody.

